

NOTAT

6. april 2018

J.nr. 20175101106

SBT
INJ

Redegørelse vedrørende Arbejdstilsynets praksisændring i sager om arbejdsmiljøovertrædelser, der involverer nærtstående

---

Resume

Efter en række drøftelser mellem den daværende beskæftigelsesminister og Folketingets partier ændrede Arbejdstilsynet med virkning fra den 1. januar 2016 praksis i sager om grove arbejdsmiljøovertrædelser, hvor nærtstående er kommet til skade eller afgået ved døden. Det skete med henblik på at få placeret et strafferetligt ansvar i sagerne, hvilket efter det oplyste i visse tilfælde kan have betydning for vurderingen af erstatningsmulighederne for de efterladede.

Efter den nye praksis anmeldes sådanne sager til politiet med indstilling om, at der gøres et strafferetligt ansvar gældende – enten i form af et tiltalefrafald eller, hvis betingelserne herfor ikke er opfyldt, en bøde. Uanset om sagen afgøres med tiltalefrafald eller bøde, vil der blive placeret et strafferetligt ansvar.

Med praksisændringen fra 1. januar 2016 skaber Arbejdstilsynet bedre mulighed for, at der kan placeres et strafferetligt ansvar i sagerne.

Fagbladet 3F har i en artikel af 22. oktober 2017 anført, at Arbejdstilsynet ikke har ændret praksis i overensstemmelse med udmeldingen fra den daværende beskæftigelsesminister. Fagbladet har i artiklen henvist til to konkrete sager fra 2016. Arbejdstilsynet er ikke enig i denne vurdering.

Den udmeldte praksisændring bestod i, at Arbejdstilsynet – i stedet for at indstille til politiet, at sagerne blev *henlagt* – skulle indstille til politiet, at der *placeres et strafferetligt ansvar*. Det kan f.eks. ske i form af et tiltalefrafald eller en bøde, hvilket i sidste ende afgøres af politiet og anklagemyndigheden. Et tiltalefrafald er således efter retsplejeloven en strafferetlig sanktion, som indebærer, at der bliver placeret et strafferetligt ansvar, idet gerningsmanden anses for skyldig.

Der henvises i den forbindelse til den daværende beskæftigelsesministers samrådsbesvarelser af 16. december 2015 og 12. september 2016 samt den foreløbige besvarelse af 5. februar 2016 af spørgsmål nr. 181 (alm. del) fra Beskæftigelsesudvalget, jf. nedenfor.

I begge de konkrete sager, som Fagbladet 3F henviser til, har Arbejdstilsynet indstillet til politiet, at der gøres et strafferetligt ansvar gældende i form af et tiltalefrafald eller en bøde. Arbejdstilsynet vurderer på den baggrund, at den nye praksis – også i de to konkrete sager – er i overensstemmelse med den praksisændring, som den daværende beskæftigelsesminister meldte ud.

Nedenfor redegøres nærmere for baggrunden for Arbejdstilsynets praksisændring og forløbet, der førte frem til praksisændringen.

Baggrund for Arbejdstilsynets praksisændring

Forud for praksisændringen pr. 1. januar 2016 indstillede Arbejdstilsynet til politiet, at sager om grove arbejdsmiljøovertrædelser, hvor nærtstående er kommet til skade eller afgået ved døden, blev *henlagt*, allerede fordi der var tale om nære relationer mellem den muligt ansvarlige arbejdsgiver og tilskadekomne/afdøde. Arbejdstilsynet havde derfor ikke i indstillingerne til politiet taget stilling til, om der kunne gøres et strafferetligt ansvar gældende for overtrædelsen ved den pågældende ulykke. Dette medførte, at politiet i langt de fleste sager indstillede efterforskningen, og at der ikke blev placeret et strafferetligt ansvar.

Den daværende beskæftigelsesminister var den 16. december 2015 indkaldt i samråd i Folketingets Beskæftigelsesudvalg på baggrund af en alvorlig arbejdsulykke på Strandby Havn i august 2014. Ulykken skete i forbindelse med losning af skidtfisk fra en kutter, hvor der blev frigivet giftige dampe i lastrummet. Dampene medførte, at to fiskere, der befandt sig i lastrummet, faldt om og senere afgik ved døden. Arbejdstilsynet gav et strakspåbud i sagen, men afgav indstilling til politiet om, at straffesagen blev *henlagt* på grund af den nære relation mellem den tilbageværende arbejdsgiver og de afdøde, og uden at Arbejdstilsynet nærmere havde vurderet grundlaget for at rejse en straffesag. På samrådet oplyste ministeren, at han ville bede Arbejdstilsynet om at ændre praksis på området og fremover indstille sagerne til politiet, herunder med henblik på at der i sagerne kunne placeres et strafferetligt ansvar.

I et svar af 5. februar 2016 til Beskæftigelsesudvalget på spørgsmål nr. 181, hvor der blev spurgt til Arbejdstilsynets sager vedrørende dødsulykker, hvor der har været nære familiemæssige eller andre relationer mellem arbejdsgiver og afdøde, indgår følgende om Arbejdstilsynets praksisændring:

”Slutteligt kan jeg oplyse, at Arbejdstilsynet har ændret praksis, således at Arbejdstilsynet fra 1. januar 2016 indstiller til politiet, at der placeres et strafferetligt ansvar i sager om arbejdsmiljøovertrædelser, hvor nærtstående er kommet til skade eller afgået ved døden.”

På et efterfølgende samråd den 12. september 2016 om dødsulykker på arbejdet tilkendegav den daværende beskæftigelsesminister om Arbejdstilsynets praksisændring, at praksisændringen indebar, at Arbejdstilsynet i sager vedrørende nærtstående indstiller til politiet, at sagen afgøres med tiltalefracfald efter retsplejeloven, og at der på denne måde placeres et strafferetligt ansvar i sagen.

Arbejdstilsynets praksis efter 1. januar 2016

Efter 1. januar 2016 har Arbejdstilsynet i sager om grov overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen, hvor nærtstående er kommet til skade eller afgået ved døden, taget stilling til, om der kunne gøres et strafferetligt ansvar gældende mod arbejdsgiveren.

Hvis det har været tilfældet, har Arbejdstilsynet anmeldt sagen til politiet med indstilling om, at der gøres et strafferetligt ansvar gældende, herunder forslag til formulering af tiltalen og Arbejdstilsynets vurdering af, hvorfor reglen om arbejdsgiverens straffrihed ikke finder anvendelse. Endvidere indeholder

indstillingen en beskrivelse af relationerne mellem den ansvarlige arbejdsgiver og tilskadekomne/afdøde og en bemærkning om, at Arbejdstilsynet på grund af de nære relationer ikke har indvendinger imod, at sagen afgøres med et tiltalefrafald efter retsplejeloven, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Endelig indeholder indstillingen en redegørelse for den takstmæssige bøde til brug for anklagemyndighedens strafpåstand, såfremt der ikke er grundlag for at afgøre sagen med et tiltalefrafald.

Et tiltalefrafald efter retsplejelovens § 722, stk. 2, er en strafferetlig sanktion, som indebærer, at der bliver placeret et strafferetligt ansvar, idet gerningsmanden anses for skyldig. Det er derfor også en betingelse for at anvende et tiltalefrafald, at anklagemyndigheden skønner, at de bevismæssige og retlige betingelser for domfældelse er til stede.

Et eksempel på anvendelse af bestemmelsen om tiltalefrafald på en arbejdsmiljøovertrædelse kunne være, hvor en sigtet landmand har været ansvarlig for en overtrædelse af arbejdsmiljølovgivningen, som har medført en nær slægtning død. Det kan f.eks. være, at en landbrugsmaskine er anvendt i strid med arbejdsmiljølovgivningen, og at den uforsvarlige anvendelse har forårsaget, at landmandens medhjælpende søn dør.

Anklagemyndigheden kan i sådanne tilfælde meddele den sigtede landmand, at han anses for skyldig i overtrædelsen (placering af det strafferetlige ansvar), men at der ikke vil blive ført en retssag mod ham. Hensynet er at skåne den sigtede landmand for igen at skulle gennemleve det traumatiske begivenhedsforløb, som har forårsaget ulykken, og som har haft store menneskelige omkostninger for landmanden/faderen.

Artiklen i Fagbladet 3F

Fagbladet 3F har i artiklen af 22. oktober 2017 anført, at Arbejdstilsynet ikke har ændret praksis i overensstemmelse med udmeldingen fra den daværende beskæftigelsesminister.

Fagbladet 3F henviser til to konkrete straffesager, hvor Arbejdstilsynet ifølge Fagbladet 3F har ”indstillet til politiet, at arbejdsgiveren skulle slippe uden en straffesag. Selv om der var tale om overtrædelser af arbejdsmiljøloven, der ellers ville koste en bøde på 40.000 kr. til hver af arbejdsgiverne”.

Det fremføres herudover i artiklen, at det blev aftalt at Arbejdstilsynet skal undersøge ulykkerne, hvorefter Arbejdstilsynet skal oversende materialet – uden at indstille – til politiet, som skal beslutte, om der skal rejses tiltale i sagen eller ej.

Som beskrevet ovenfor bestod den udmeldte praksisændring i, at Arbejdstilsynet – i stedet for at indstille til politiet, at sagerne blev *henlagt* – skulle indstille til politiet, at der *placeres et strafferetligt ansvar*. Det kan f.eks. ske i form af et tiltalefrafald eller en bøde, hvilket i sidste ende afgøres af politiet og anklagemyndigheden.

Det er derfor ikke korrekt, når Fagbladet 3F anfører, at Arbejdstilsynet ikke har ændret praksis, på den måde som den daværende beskæftigelsesminister tilkendegav. Arbejdstilsynets nuværende indstillingspraksis har netop til formål at bidrage til, at der bliver placeret et strafferetligt ansvar.

I begge de sager, der henvises til, har Arbejdstilsynet indstillet til politiet, at der gøres et strafferetligt ansvar gældende – enten i form af et tiltalefrafald eller en bøde til virksomheden. Arbejdstilsynet har således indstillet, at sagen afgøres med et tiltalefrafald i medfør af retsplejelovens § 722, stk. 2, såfremt betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. Arbejdstilsynet har samtidig i begge sager angivet, at såfremt anklagemyndigheden måtte vurdere, at sagen ikke er egnet til at afgøre med et tiltalefrafald, indstiller Arbejdstilsynet, at der nedlægges påstand om en bøde.

Arbejdstilsynets håndtering af de to konkrete sager, som Fagbladet 3F henviser til, er således i overensstemmelse med den praksisændring, der blev meldt ud efter en række drøftelser mellem den daværende beskæftigelsesminister og Folketingets partier.

Formålet med praksisændringen var at sikre, at Arbejdstilsynets praksis fremover skulle medvirke til, at der kan placeres et strafferetligt ansvar i sager om grove arbejdsmiljøovertrædelser, hvor nærtstående er kommet til skade eller afgået ved døden, da det efter det oplyste i visse tilfælde kan have betydning for vurderingen af erstatningsmulighederne for de efterladte.

Placeringen af et strafferetligt ansvar kan f.eks. ske i form af et tiltalefrafald eller en bøde, hvilket afgøres af politiet og anklagemyndigheden. Uanset om sagen afgøres med tiltalefrafald eller bøde, vil der blive placeret et strafferetligt ansvar.

Det bemærkes i øvrigt, at politiet – selvom Arbejdstilsynet indstiller, at der skal gøres et strafferetligt ansvar gældende – i nogle sager vil kunne vælge at opgive påtale i sagen, hvilket tilsyneladende er sket i den ene af de to sager, der er henvist til af Fagbladet 3F. Det er således en beslutning foretaget af politiet og ikke af Arbejdstilsynet.